

РЕЦЕНЗИЯ

От доцент доктор Елена Борисова Тарашева, Нов български университет, доцент в направление 2.1 Филология, Анализ на дискурса (медии), за придобиване на научната степен „доктор“ по професионално направление 2.1. Филология от кандидатката Лина Милошевска

1. Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение.

Кандидатката изследва проникването на чужди думи от английски в медийния език на популярно издание в Северна Македония, списанието Капитал. Тя проследява утвърждаването и популярността им в последващи броеве на списанието. За целта създава корпуси от две години на изданието – 2000 и 2020. Анотира ръчно и с помощта на компютърна програма, лематизира лексиката, установява честотностите на съответните лексикални единици – чисти и калибрани, след което анализира количествени и качествени данни за употреба и разпространение на заемките от английски език в корпусите от 2000 и 2020 г.

Създаването на добри корпуси е от огромно значение за лексикографски изследвания. Овладяването на техники за изграждането им е значима задача за всеки езиковед, който има желание да развива компетентността си по езикови въпроси. В настоящия момент съществуват много и различни продукти за обработка на естествени езици. Опознаването на различията и спецификата при няколко различни продукта и изборът на инструмент за изследването е отличен изследователски опит, който помага на докторантите да се ориентират в областта на корпусната лингвистика и нейните инструменти.

Описанието на честотността, формите и функционирането на езиковите заемки е значимо занимание за езиковедите, особено тези – с лексикографска насоченост. Изследването на Милошевска съдържа ценни честотни списъци на англицизмите, които имат широко приложение в сфери, като преподаването, стандартизирането, създаването на речници и езикови справочници.

2. Точно формулирани цели и задачи на дисертацията.

Целта е формулирана от докторантката по следния начин: “оценка на количествения ефект от англицизмите в езика на медиите (преводът е мой, Е.Т.). Доколкото корпусът включва една медия – Капитал, изследване на създадения корпус не може да отговори на такъв въпрос. Още по-малко възможен е отговор на въпроса дали се увеличава броят на англицизмите в македонската реч за годините на изследването, поради липса на представителни данни. Добра преценка е проявена в заемането на позитивно отношение към чуждите – смята се, че те обогатяват езика, приобщават общността към развитието на региона и света и са в крайна сметка положителна черта на езиковото развитие, а не нежелана тенденция.

3. Доказателства, че дисертационният труд е разработен самостоятелно и не повтаря буквално темата и значителна част от съдържанието на труда, представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.¹

Няма съмнения относно оригиналността на изследователския труд. Личи, че данните са добити чрез самостоятелната работа на кандидатката под научното ръководство на доцент Наймушин. Макар критерият да е изискуем за по-високата образователна и научна степен, кандидатката покрива това изискване, което е безспорно достойнство на работата, заслужаващо да се отбележи.

4. Степен на познаване на състоянието на проблема и съответствие на използваната литература.

Докторантката цитира голям брой изследователи от Северна Македония, макар от самото начало да заявява, че заемките от английски език не са изследвани достатъчно в страната и. Особено повторяемо е твърдението, че до момента македонски изследователи не са ползвали корпуси за осветляването на въпроса за англоезичните приноси към съвременното състояние на местния език. Фактът, че не е ползван нито един от съществуващите корпуси на реч от Северна Македония – поне за нормализация на цифровите данни, определено е слабост на изследването. Изграждането на медийни корпуси е принос на докторантката, но не и пренебрегването на корпуси, създадени от други изследователи.

В дългия списък с цитирана литература личат основните автори, които са дали своя принос към развитието на корпусната лингвистика. По-малко са лексикографите, които изследват състава на езика и кодификацията му, вероятно поради проблемите около статута на самия език.

Като цяло, докторантката се е запознала със състоянието на корпусната лингвистика и задачите, които се постигат чрез нея. Чисто лексикографските и социолингвистични въпроси остават встрани от основната работа по изследването, поради средоточието върху едно медийно издание с определена публика.

5. Коректност при цитирането на представителен брой автори.

От 178 цитирани текста, 64 са писани след 2000 година. Работено е с най-съвременните текстове по темата. Не са пропуснати и базисни текстове от деветдесетте години на миналия век, като книги и статии на Синклер, Макенери, Репен, Стъбс и други. Цитирането в текста е точно и помага за лесно намиране на цитатите. Сред позитивите на работата е, че няма индиректни цитати. Български автори не са цитирани, включително научния ръководител.

¹ Отнася се за научната степен „доктор на науките“.

6. Наличие на обоснован и разработен теоретичен модел на изследването.

Теоретичният модел на изследването включва съпоставка на чуждите думи в корпусите на списанието Капитал за две години: 2000 и 2020. Установява се по-голям брой във втория корпус. Анализира се развитието на възприетите чуждици. Предвид ограничената репрезентативност и на двата корпуса, количествените данни и заключенията не могат да се простират отвъд конкретното списание. Въпреки това, съвестната и старателна работа по съставяне и анотиране на корпусите е ценна и допринася за развитието на уменията и познаването на езиковия материал от докторантката.

7. Съответствие на избраната методология и методика на изследване с поставената цел и задачи на дисертационния труд.

Няма как да се направят заключения относно „влиянието на големи количества заемки от английската лексика върху македонския“, нито дори върху езика на медиите в Северна Македония. Корпусите нямат достатъчна представителност за тези цели. Такава цел може да се постигне с включване на много и разнообразни издания, с различна степен на отваряне към чуждата лексика, в различна медийна форма, с разнотипна аудитория и т.н. Все пак, съставянето на честотни списъци със заемки от английския език, разглеждането на лемите на всяка от тях, проследяването на употребата им в синтактични конструкции е достатъчно последователно осъществена задача. Темата е безспорно дисертабилна и дава простор за усвояване на езикови умения и анализ на говорен материал.

8. Наличие на собствен принос при събирането и анализирането на емпиричните данни.

Всички действия върху корпусите са извършени и планирани от докторантката и научния и ръководител. Не може да има съмнение в това, че материалът е самостоятелно обработен, поради спецификата на корпусите и начина на представяне на резултатите.

Описание на приносите:

1. Кратка характеристика на естеството и оценка на достоверността на материала, върху който се градят приносите на дисертационния труд.

Съставянето на корпуси от годишните издания на Капитал е приносен момент – форматиране, изчистване на излишни данни, попълване на изходните параметри на лексиката са трудоемка, но изключително важна и специфична езиковедска работа. Използването на аотиращата програма на Лорънс Антъни за частите на речта изисква добри езикови познания и концентрирана работа от кандидатката, с която тя се е справила успешно. Създаването на честотни списъци изисква знания за статистически параметри, свързани с езикообработката. Докторантката е получила добра ориентация и е успяла да състави разбираеми данни. Работата с референтни източници за анотиране на езиковия материал несъмнено е обогатила познанията и за езиковите пластове и състава на писмената реч.

2. Описание на приносите на кандидата и класифицирането им.

а) Дисертационният труд показва, че кандидатката притежава задълбочени теоретични знания по корпусна лингвистика: знания и умения да съставя, анотира и анализира корпуси. Научното изследване, което е провела показва желание за експериментирание с различни методики, да отчита слабостите и добрите страни на всеки един от ползваните методи, с което е развила способност за самостоятелни научни изследвания.

б) Дисертационният труд не съдържа теоретични обобщения и решения на научни или научноприложни проблеми, които представляват оригинален принос в науката, но това е изискване за следващата научна и образователна степен, до която докторантката още не е достигнала.

3. Оценка на степента на лично участие на дисертанта в приносите.

Трудът не дава основания за съмнение в самостоятелността на работата, нито в оригиналността на данните. Корпусите винаги представят много специфична картина. В случая на изследването на Милошевска, то не показва преповтаряне на други съществуващи изследвания.

4. Оценка на съответствието на автореферата с основните положения и приносите на дисертационния труд.

Авторефератът е компетентно разработен и следва структурата на дисертационния труд. Откроява важните моменти в синтезирана форма. Лесно се чете, не са пропуснати или добавени детайли.

Въздействия на дисертационния труд върху външната среда.

1. Преценка на публикациите по дисертационния труд:

Представени са две публикации по темата: едната е в списанието на департамент Чужди езици и култури English Studies at NBU, реферирано в базата Скопус. Втората е в сборника от националните филологически четения на Югозападния университет в Благоевград. Така двете публикации носят нужния брой точки за участие в конкурс за присъждане на научната и образователна степен Доктор.

Представени са сертификати за участие в четенията в Благоевград, както и в българистична конференция за докторанти в Софийския университет. Докторантката е участвала и в Международна конференция по приложна лингвистика в Белград и на Международна конференция в Благоевград за историята и съвременното състояние на лингвистиката.

Двете публикации в научни журналы представят различни аспекти от работата по дисертационния труд. В ESNBU се описва методологията за екстракция на англицизми от

корпус, докато в сборника на ЮЗУ се разсъждава върху механизмите за утвърждаване и развитие на чуждите заемки в езика.

Участието в международни конференции демонстрира самочувствие и желание да се споделя опит и знания с други докторанти, но и да се надхвърли собственото ниво и да се влезе в комуникация с утвърдени учени.

2. Използване и цитиране от други автори, отзиви в научния печат и др.

Няма данни за цитиране на текстовете на докторантката.

Заклучение

Докторантката е извършила сериозна научна дейност за изготвяне на дисертацията. Тя включва следното:

- Прочела е огромен обем от добре подбрана литература;
- работила е с различни видове езиковедски програми;
- съставила е корпуси;
- извела е качествени и количествени данни;
- обсъдила е данните;
- резюмирала е своите разсъждения по материала.

Публикациите и осигуряват нужния брой точки за присъждане на научната и образователна степен Доктор.

Дата.....

Подпис: